

Și încă ceva: poate că „autorizația” lipsește, dar raportul nu. Câte evaluări de teren autorizate prezintă documentație la nivelul acestor rapoarte?

LISTA ILUSTRĂȚIILOR

Nr.	Descriere	P.
1	Model în trei dimensiuni a ansamblului montan Chiciura – polia Ponorici.	2
2	Model teren în reprezentare plană (perpendiculară), cu linii de nivel (la 25 de m) vectorizate după planuri ANCPI 1:5000.	4
3	Prima ridicare josephină, fragment din planșa 233.	6
4	Fotografie de la sediul Fundației Dacica, pe direcția SE, cu identificarea principalelor repere de pe rama nord-estică a Chiciurii.	9
5	Fotografie a abruptului occidental al Dealului Mesteacănului.	10
6	Schița de plan publicată de C. Daicoviciu pentru partea vestică a troianului de la Ponorici (Daicoviciu, Ferenczi 1951, fig. 43), reprodusă simplificat.	11
7	Schița de profil topografic al troianului, după Daicoviciu (Daicoviciu, Ferenczi 1951, fig. 43).	12
8	Schița stratigrafică a troianului, după Daicoviciu (Daicoviciu, Ferenczi 1951, fig. 43).	13
9	Reprezentare tridimensională a ansamblului fortificat dintre Vârful Poienii și Vârful Vârfete. DEM cu ortofotografie.	15
10	<i>Ballista</i> pentru aruncarea unei greutăți de un talant (26 kg). Replică realizată de BBC (2002) după descrierea lui Vitruvius.	23
11	Harta ansamblului de fortificații de la Ponorici-Chiciura și sectorizarea (tronsoanele de studiu).	25
12	Planul Tronsonului 1 de la Ponorici.	27
13	Fotografie de pe tronsonul 1, reprezentând poziția în care s-a realizat axul topografic 1 (vezi fig. 14).	28
14	Profil altimetric peste troian, pe tronsonul 1.	29
15	Rangă de fier pentru desprinderea stâncilor, găsită în spatele tronsonului 1.	30
16	Fotografie realizată în zona inferioară a redutei 1, la exterior.	31
17	Studiu de vizibilitate în zona tronsonului 1.	34
18	Terasa de circulație în dreptul tronsonului 1, la vest de reduta 1.	35
19	Studiu de vizibilitate pe Tronsonul 2 de la Ponorici, din trei puncte: separatorul 10 (S10), punctul cel mai jos al redutei 2 (R.2) și punctul inferior de pe reduta 3 (R.3).	36
20	Traversarea prin troian a drumului nou din șaua către Poiana cu Movile, la limita tronsoanelor 2 și 3.	40
21	Tronsonul 3. Detaliu cu curbe de nivel la 5 m.	41
22	Secțiune de relief, în fața separatorului 19, ilustrând linia de tragere a unui arcaș sirian ajuns la jumătatea pantei, în cel mai favorabil sector de atac al tronsonului 3.	42
23	Tronsoanele 4 și 5, plan general.	43

24	Secțiune topografică între pârâul Ponorici, înainte de intrarea în peșteră, și troianul sectorului 4, în dreptul redutei 4.	44
25	Fotografie realizată la NV de reduta 4, spre vest. În prim plan trei (patru?) laturi ale turnului de piatră și relația cu obiectivele din față.	46
26	Fragmentul de lipitură arsă de lut, găsit pe turnul de lângă reduta 4.	47
27	Jumătatea nordică a tronsonului 5, vedere spre nord-est.	48
28	Fotografie de detaliu realizată la jumătatea tronsonului 5, arătând densitatea compozitului „ponorici” între rocile sparte de calcar.	49
29	Planul tronsoanelor 4-7, între Vârful Vârfete și Vârful Poienii.	50
30	Planul schematic al fortului de la Vârful Poienii.	51
31	Secțiune altimetrică perpendicular pe latura de SV a fortului de la Vârful Poienii.	52
32	Fotografie în poiana de la Vârful Poienii, în dreptul drumului care o traversează V-E.	53
33	Fotografie din șaua Vârfete – Vârful Poienii spre Polia și Valea Călianului.	54
34	Planul fortificației liniare de la Chiciura.	55
35	Fotografie realizată la 10 m de capătul estic al zidului de la Chiciura, pe fața internă.	56
36	Fotografie realizată în punctul unde zidul de la Chiciura se conservă cel mai bine, în sectorul estic; paramentul frontal, vedere spre nord.	57
37	Fotografie a părții superioare a zidului de la Chiciura, în punctul de maximă conservare.	58
38	Fotografie realizată în punctul unde zidul de la Chiciura se conservă cel mai bine, în sectorul estic. Reprezentare a amenajărilor dorsale: șanțul de împrumut și zidul, văzut din spate.	59
39	Chiciura, sector est, zona unde starea de conservare a zidului devine precară (fotografie).	60
40	Chiciura, turnul (?) de la est (fotografie).	61
41	Muntele Chiciura, de la Ponorici la Valea Roșie. Căi de comunicație (plan).	62
42	Căpătul vestic al CFF, în apropiere de prăpastia Cioclovinei.	63
43	Fotografie a căii de rulare aflate la sud de tronsonul 2 (respectiv reduta 3), vedere spre est. În chenar – schema de la Paraschivescu 1958, 98, fig. 65 (Profil transversal).	64
44	Schița unei lucrări de terasament în rebrusment (urcarea unei pante în zigzag).	65
45	Fotografie realizată la nordul Poienii cu movile, cu debleul care coboară spre uvala Chiciurii (planul doi). În chenar – schiță tehnică pentru un debleu în stâncă.	66
46	Fotografie realizată pe rama vestică a Chiciurii, pentru evidențierea lucrărilor de terasament.	67
47	Aspect tipic de potecă de pe platourile din jurul muntelui Chiciura, amenajată cu pietriș, într-o pădure relativ tânără.	68
48	Poteca de la est de Chiciura.	69
49	Fotografie în Polia Ponorici, reprezentând un complex circular (notat C.1 la fig. 41).	71
50	Model în trei dimensiuni a complexului notat C.2 (pentru poziționare v. fig. 41).	71
51	Movila mare din Poiana cu Movile.	72
52	Bocșa aflată la nord de Dealul Mesteacănului.	73
53	Fotografie a unui posibil baraj, la NV de cota 1016.	74

54	Profilul secțiunii 1 de la Albești (reproducere parțială, zona centrală, după Moscalu 1979, 342, fig. 2) – fortificație Hallstatt.	75
55	Difractogramă a probei 12 de la Ponorici, calificată drept „mortar de var cu mult nisip”.	82
56	Proba 14, compozit („ponorici”). Fotografie macroscopică și vedere microscopică .	83

LISTA TABELELOR

Nr.	Descriere	p.
1	Separatoarele dintre R.4 și R.5.	45
2	Probe de materiale de la Ponorici.	77
3	Rezultate XRF pentru probe de sol și de compozit.	79
4	Date comparative de porozitate și densitate ale unor materiale arse de la Ponorici și din Dobrogea romană.	81
5	Lucrări liniare de fortificare de la Ponorici, lucrări orientate spre sud.	87
6	Estimare a cubajului necesar lucrărilor liniare.	87

LISTA REFERINȚELOR BIBLIOGRAFICE

surse internet:

Cihorius – scenele Columnei lui Traian

http://commons.wikimedia.org/wiki/Trajan%27s_Column_-_Cichorius_Plates

Ferenczi, lista – lista de lucrări a lui István Ferenczi

http://www.history-cluj.ro/Istorie/Ro/Bibliografia_stiintifica.htm#FERENCZI,%20%C5%99ETEFAN,%20ISTV%C3%81N

Peșteri din România – M. Bleahu et al., *Peșteri din România*, București: Ed. Științifică și Enciclopedică 1976, versiune online cu altă paginație decât versiunea tipărită

<http://www.profudegeogra.eu/wp-content/uploads/2011/05/pesterile-din-romania.pdf>

Prima ridicare josefină – segmentul Cioclovina

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Josephinische_Landaufnahme_pg233.jpg

Raport Răcari 2009 – Eugen S. Teodor, Raport de săpătură arheologică în castrul de la Răcari, campania 2009 <http://www.esteo.ro/Racari/2009/rapFrame2009.htm>

SPEO-CSM – clubul de speologie montană Hunedoara, munții Șureanu

<http://www.speo-csm.ro/muntii-sureanu.html>

Tabele uzuale de proprietăți ale materialelor – blog CFR

<http://christianferoviarul.blogspot.ro/2009/02/densitatea-celor-mai-uzuale-materiale.html>

UNESCO – nominalizarea cetăților din Munții Orăștiei (dosar 906 din 29.06.1998; acceptat 4 decembrie 1999)

<http://whc.unesco.org/uploads/nominations/906.pdf>

surse de informare clasice:

Antonescu, Dinu, 1984 – *Introducere în arhitectura dacilor*, București: Editura Tehnică.

Ardevan, Radu, 1996 – La monnaie d'or dans la Dacie romaine, *Studii și Cercetări Numismatice*, 10, 15-25.

Bajusz, István, (ed), 2005 – *Téglás István jegyzetei. I. Régészeti feljegyzések* (Însemnarile lui Teglas Istvan. Notite arheologice), Cluj- Napoca: Editura Scientia.

Bogdan Cătănicu, Ioana, 1975 – Cercetări în *castellum* de la Rucăr, *SCIVA*, 25, 2, 277-288.

Breban, R., Șerban, M., Viehmann, I., Baicoană, M., 2003 – *Istoria exploatării de guano-fosfat și a descoperirii omului fosil din peștera Cioclovina Uscată*, Hunedoara.

Campbell, Duncan B., 2003 – *Greek and Roman Artillery*, Osprey Publishing.

Comșa, Eugen, 1966 - Le dépôt en bronze de Cioclovina (Carpates Méridionales), *Acta Archaeologica Carpathica*, 8, 169-174.

Croitoru, Costin, 2007 – *Fortificațiile liniare romane în stânga Dunării de Jos, II, Terminologia relativă*, Brăila: Istros.

Daicoviciu, Constantin, 1941 – Neue Mitteilungen aus Dazien, *Dacia*, 7-8, 1941, 229- 336.

Daicoviciu, Constantin, 1954 – *Cetatea dacică de la Piatra Roșie. Monografie arheologică*, București: Editura Academiei.

Daicoviciu, C., Ferenczi, A., 1951 – *Așezările dacice din Munții Orăștiei*, București: Editura Academiei.

Daicoviciu, H., Ferenczi, S., Glodariu, I., 1989 – *Cetăți și așezări dacice în sud-vestul Transilvaniei*, București: Ed. Șt. și Enciclopedică.

Darvill, T., McWhirr, A., 1984 – Brick and tile production in Roman Britain: models of economic organization, *World Archaeology*, 15, 3, 239-261.

Dudău, Oltea, 2006 – *Circulația monetară în castrule de trupe auxiliare din provincia Dacia*, Timișoara: Graphite.

Dumitraș, Delia G., 2009 – *Asociații mineralogice în sedimentele Peșterii Cioclovina Uscată*, Universitatea București, teză de doctorat (rezumat).

Ferenczi, István, 1977 – Observații geomorfologice privind apărarea naturală a complexului cetăților dacice din Munții Orăștiei, *Sargeția*, 13, 155-168.

Ferenczi, István, 1978 – Considerații de ordin geomorfologic și topografic cu privire la desfășurarea campaniilor împăratului Traian pentru cucerirea Complexului de cetăți dacice din Munții Sebeșului, *Apulum*, 16, 119-134.

- Ferenczi, István, 1979 – Castele de marș de la Ponorici (com. Pui, jud. Hunedoara). Fortificații romane până acum necunoscute în partea vestică a Munților Sebeșului, *Studii și Comunicări de etnografie și istorie, Caransebeș*, 3, 133-152.
- Ferenczi, István, 1983 – Observații tipologice și comparative cu privire la castele de marș romane situate în zona cetăților dacice din Munții Șureanului, *Sargeția*, 16-17, 1982-1983, 179 -200.
- Fells, Stephanie, 1983 – *The Structure and Constitution of Archaeological Ferrous Process Slags*, PhD dissertation, University of Aston in Birmingham.
- Gheorghiu, Gabriela, 2005 – *Dacii pe cursul mijlociu al Muresului (sf. sec. II a.Ch. - înc. sec. II p.Ch)*, Cluj-Napoca: Editura Mega.
- Glodariu, Ioan, 1982 – Sistemul defensiv al statului dac și întinderea provinciei Dacia, *Acta Musei Napocensis*, 19, 23-37.
- Glodariu, Ioan, 1983 – *Arhitectura dacilor*, Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Glodariu, Ioan, 1986 – Cariere și exploatarea pietrei în Dacia preromană, *Acta Musei Napocensis*, 22-23, 1985-1986, 91-104.
- Glodariu, Ioan, 2000 – La zone de Sarmizegetusa Regia et les guerres de Trajan, *Studia Antiqua et Archaeologica*, 7, 107-121.
- Glodariu, I., Iaroslavschi, E., 1979 – Civilizația fierului la daci (sec. II î.e.n. – I e.n.), Cluj-Napoca: Dacia.
- Glodariu, I., Iaroslavschi, E., Rusu, A., 1988 – *Cetăți și așezări dacice în Munții Orăștiei*, București: Ed. Sport-Turism.
- Glodariu, I., Iaroslavschi, E., Rusu, A., Stănescu, F., 1996 – *Sarmizegetusa Regia – capitala Daciei preromane*, Deva: Acta Musei Devensis.
- Glodariu, I., Moga, V., 2006 – *Cetatea dacică de la Căpâlna*, Alba Iulia: Ed. Altip.
- Homodorean, Mircea, 1980 – *Vechea vatră a Sarmizegetusei în lumina toponimiei*, Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Iaroslavschi, Eugen, 1997 – *Tehnica la daci*, Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Kuun, G., Torma, Zs., Téglás, G., (ed.), 2002, *Hunyad vármegye földjének története az őskortól a honfoglalásig*, vol. I, Budapesta.
- Lockyear, Kris, 2004 – The Late Iron Age Background to Roman Dacia, în Roman Dacia. The Making of a Provincial Society (ed. W. S. Hanson și I. P. Haynes), *Journal of Roman Archaeology, Supplementary Series*, 56, W.S. Hanson, I.P. Haynes (eds), 33-73.
- Martian, Iulian, 1920 – *Repertoriu arheologic pentru Ardeal*, Bistrița: Tipografia națională cu forță motrică G. Matheiu.
- Moraru, Viorel, 1985 – *Opinii referitoare la funcționalitatea sistemului defensiv dacic de la Ponoriciu (județul Hunedoara)*, în *Sargeția*, XVIII-XIX, 1984-1985, 113-116.
- Moscalu, Emil, 1979 – Probleme ale cetăților cu „val vitrificat”, *Cercetări Arheologice*, 3, 339-351.

- Neff, D., Vega, E., Dillmann, P., Descostes, M., Bellot-Gurlet, L., Béranger, G., 2007 – Contribution of iron archaeological artefacts to the estimation of average corrosion rates and the long-term corrosion mechanism of low-carbon steel buried in soil, *Corrosion of metallic heritage artefacts. Investigation, conservation and prediction for long-term behaviour*, P. Dillmann et al. (eds), Cambridge: Woodhead Publishing.
- Ödön, G., 1909 – Magyar iskolák érmei (I), *Numizmatikai Közlöny*, VIII, Hornyánszky Viktor Császári és Királyi Udvari Könyvnyomdája, Budapesta.
- Oltean, Dan, 2007 – *Burebista și Sarmizegetusa*, București: Saeculum I.O.
- Oltean, Dan, 2012 – *Regii dacilor și războaiele cu romanii*, Deva: Dan Oltean.
- Oltean, Radu, 2013 – *Dacia – Războaiele cu romanii*, București: Art Historia.
- Özkaya, Ö., Böke, H., 2009 – Properties of Roman bricks and mortars used in Serapis temple in the city of Pergamon, *Materials Characterisation*, 60, 995-1000.
- Opreanu, Coriolan H, 2006 – Activitatea constructivă a legiunii III Flavia Felix la nordul Dunării, în anii 101-117 d. Chr., *Dacia Augusti Provincia*, E.S. Teodor, O. Țentea (ed), Ed. Cetatea de Scaun: Târgoviște, 51-74
- Paraschivescu, Hristache, 1958 – *Trasee, terasamente și fundații de căi ferate*, București: Editura Tehnică.
- Peștișanu, C., Alexandrescu, D., 1963 – *Drumuri și căi ferate forestiere*, București: Ed. Didactică și pedagogică.
- Petolescu, C.C., 2010 – Nicolae Gostar, Marele monument funerar roman de la Adamclisi. Studiu epigrafic, Iași 2008 (recenzie), *SCIVA*, 61, 3-4, 351-354.
- Ploscă, Cristina, 2012 – Modernizarea ținutului hunedorean în perioada 1849-1914, *Județul Hunedoara, monografie, vol. I*, I.S. Bara et al. (coord), 252-275.
- Roska, Márton, 1942 – *Erdély régészeti repertoriuma. I. Öskor* (Thesaurus antiquitatum Transilvanicarum, Tom I. Praehistorica), Cluj.
- Rus, Dumitru, 2012 – Așezarea geografică. Resursele naturale. Relieful, *Județul Hunedoara, monografie, vol. I*, I.S. Bara et al. (coord), 9-29.
- Ștefan, Alexandru S., 2005 – *Les guerres Daciques de Domitien et de Trajan. Architecture militaire, topografie, images et histoire*, Collection de EFRA, 353, École Française de Rome.
- Tatu, H., Moraru, V., 1983 – Dispozitivul defensiv dacic de la Ponoriciu (jud. Hunedoara), *Sargetia*, 16-17, 1982-83, 151-164.
- Teodor, Eugen, 2013 - *Urișul invizibil: Limes Transalutanus. O reevaluare la sud de râul Argeș*, Târgoviște: Cetatea de Scaun.
- Teodor, E.S, Pețan, A., Berzovan, A., 2013 – Cercetări perieghetice pe Platforma Luncani. I. Târșa și Poiana Omului, [ESTuar](#), 1, aprilie 2013.
- Tilburg, van, Cornelis, 2007 – *Traffic and Congestion in the Roman Empire*, London, New York: Routledge.
- Tudor, Dumitru, 1978 – *Otenia romană*, București: Ed. Academiei (ed. IV).

- Vulpe, Radu, 1988 – *Columna lui Traian. Monument al etnogenezei românilor*, București: Editura Sport-Turism.
- Wolfram Thill, Elizabeth, 2010 – Civilization Under Construction depictions of Architecture on the Column of Trajan, *American Journal of Archaeology*, 114, 2010, 27-43.
- Zirra, Vlad V., 2011 – Some aspects regarding Fortifications in Oltenia (4th-3rd Centuries BC), *Beleif, Power and Community. Selected Eastern and Central European Studies*, Radu Bejinariu et al. (eds), București: Academia română & Renaissance, 343-356.

Raportul a fost publicat în decembrie 2013, pe site-ul personal al lui Eugen S. Teodor. Folosiți trimiterea *Autori, Titlu, ESTuar, nr. 2, decembrie 2013, (link)*. Reproducerea totală sau parțială a materialelor cuprinse în raport este permisă doar cu acordul autorilor.